

starih ali pri lepem vremenu letajo, divjajo okolo šole in po vasi, pohajkujejo in se trgajo. Od 1. do 3. ure so zopet vsi v šoli. Nato gredo domov in pridejo šele proti večeru-domov; zakaj znano je, da otrok navadno še enkrat toliko časa porabi za hojo kot odrasel človek, če ne več, ker rad postoji, se s tovariši spotoma kje poigra itd. Otroka tedaj ni zjutraj od 6. do 5. ure zvečer doma. Na ta način se odtuji domači hiši. Tudi otrok, ki je bližje šole in gre opoldan domov, je doma le opoldan kakih 10 minut in hiti nazaj. Tudi tak otrok ni od 8. ure zjutraj do 1/4., doma, ker opoldanjih 10 minut ne moremo skoraj računati. To znaša na dan okroglo 8—12 ur.

Ako pa uvedemo samo dopoldanski pouk, bi šel otrok okrog 6. ure z doma, hitel bi v šolo, da ne zamudi, bil bi tam do 12. ure in bi zopet hitel domov, da pride še h kosilu prav. Potem bi otrok ostal doma. Rabil bi za pot v šolo, iz šole in bivanje v šoli na dan 5—7 ur in bi ves popoldan lahko ostal doma. To je razlike 3—5 ur na dan. In to je že nekaj. Sedaj je otrok povprečno 5 ur na dan v šoli, to je na teden $5 \times 5 = 25$, pri uvedbi samo dopoldanskega pouka bi pa ne bilo to treba v vseh razredih, ker bi tudi ob četrtkih bila šola.

Staršem bi bilo s tem veliko pomagano. Pomagano bi pa tudi bilo otrokom, ker bi lahko vsi opoldan, oziroma pol ali vsaj eno uro pozneje dobili toplo kosilce. Oddaljenejši ubožni otroci pa sedaj često niti kruha nimajo opoldne, ker ali ga ne nesejo z doma (dostikrat ga ni pri hiši), ali ga še pred šolo snedo.

Pri vseh slovenskih učiteljskih društvih se razgovarjajo ravno v tem času o takozvanem nerazdeljenem in razdeljenem času pouka. Nerazdeljen je samo dopoldanski pouk, trajajoč po 5 ur dopoldne. seveda s primernimi odmori — razdeljen pa oni, kakor je sedaj uveden, namreč tri ure dopoldne in dve uri popoldne. Kolikor sem do sedaj zvedel, so skoraj povsod za samo dopoldanski pouk.

Naša učiteljska organizacija „Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“, ki šteje skoraj vse slovenskoštajersko, kranjsko, primorsko učiteljstvo svojim članom, bo o tem vprašanju na svoji letošnji skupščini o Binkoštih v Šoštanji obširno razpravljala in, kolikor so nam znane razmere, se bo najbrž vse učiteljstvo izreklo za nerazdeljeni čas pouka.

Občine in krajni šolski sveti itd. pa naj tudi v tem oziru storijo potrebne korake, da se olajša kmetijskemu stanu šolski obisk, da se otroci ne odtujijo preveč domu in da se pridobi več delavnih moči našemu kmetu.

V naše šole nerazdeljen čas pouka, to je samo dopoldanski pouk vsaj čez poletje, če že ne vse leto!

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. Delegate za letošnjo glavno skupščino v Šoštanju so prijavila dalje sledeča društva:

XV. Učiteljsko društvo za konjiški okraj. 46. Gospodična Minka Bezljaj, učiteljica, Žiče; 47. Mirko Kožuh, učitelj, Konjice; 48. Anton Brumen, nadučitelj, Čadram. Namestniki: 8. Beno Serajnik, učitelj, Konjice; 9. Janko Časl, šol. vodja, Špitalič; 10. Josip Čuček, učitelj, Prihova.

XVI. Učiteljsko društvo za sežanski okraj. 49. Gospodična Cilka Katnikova, učiteljica, Nabrežina; 50. Anton Berginec, nadučitelj, Sežana; 51. Alojzij Hreščak, učitelj, Lokev; 52. Fran Vendramin, nadučitelj, Dutovlje; 53. Gospodična Balbina Eppichova, učiteljica, Lokev.

XVII. Šmarsko-rogaško učit. društvo. 54. Fran Frinc, učitelj, Šmarje; 55. Josip Purkart, naduč., Zibika; 56. Martin Sotošek, nadučitelj, Žetale; 57. Hinko Šumer, učitelj, Šmarje.

XVIII. Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj. 58. Gospodična Ana Petrovčič, učiteljica, Smlednik; 59. gospodična Janja Miklavčič, učiteljica, Kranj; 60. Josip Križnar, nadučitelj, Št. Jurij; 61. Karel Mahkota, učitelj, Tržič; 62. Vilbald Rus, učitelj, Kranj.

XIX. Učiteljsko društvo za ptujski okraj. 63. Gospodična Micika Duller, učiteljica, Sv. Vid; 64. Anton Pesek, šol. vod., Naraple; 65. Pavel Flere, učitelj, Sv. Marka. 66. Fran Košir, učitelj, Ptuj.

XX. Savinsko učiteljsko društvo. 67. Anton Farčnik, nadučitelj, Polzela; 68. Fran Lorber, nadučitelj, Braslovče.

XXI. Šaleško učiteljsko društvo. 69. Gospodična Zorka Legat, učiteljica, Št. Ilj; 70. Josip Armič, učitelj, Velenje; 71. Ivan Koropec, učitelj, Šoštanj.

XXII. Učiteljsko društvo za goriški okraj. 72. Gospodična Amalija Jelšek, učiteljica, Dornberg; 73. Gospodična Franciška Krajnik, učiteljica, Kanal; 74. Ignacij Križman, nadučitelj, Dornberg. 75. Josip Poberaj, učitelj, Vrata; 76. Alojzij Urbančič, nadučitelj, Miren; 77. Viljem Tomažič, nadučitelj, Lokavec; 78. Jakob Rojc, učitelj, Gradišče.

XXIII. Slovensko učiteljsko društvo za koperski okraj. 79. Gospodična Ernesta Thaller, učiteljica, Ospe; 80. Miroslav Anžlovar, učitelj-voditelj, Boljunec; 81. Fran Waišel, nadučitelj, Hrušica; 82. Egidij Čeh, učitelj-voditelj, Slivje.

XXIV. Litijsko učiteljsko društvo. 83. Fran Kozjak, učitelj, Toplice; 84. Janko Levstik, šol. vodja, Zagorje; 85. Bernard Andoljšek, nadučitelj, Litija; 86. Fortunat Lužar, učitelj, Izlake. Namestnika: 11. Matija Pelko, učitelj, Toplice; 12. Gospodična Dora Dereani, učiteljica, Sv. Gora.

XXV. Okrajno učiteljsko društvo za ormoški okraj. 87. Josip Rajšp, nadučitelj, Ormož; 88. Anton Kosi, učitelj, Središče; 89. Anton Porekar, nadučitelj, Hum. Namestnik: 13. Adolf Rosina, učitelj, Ormož.

XXVI. Ljutomerski učiteljski zbor. 90. Fran Schneider, nadučitelj, Cezanjevci; 91. Karel Mavrič, učitelj, Ljutomer; 92. Alojzij Rajh, učitelj, Sv. Duh-Stara gora; 93. Gospodična Alojzija Gorjak, učiteljica, Ščavniška dolina.

XXVII. Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo. 94. Martin Matko, šolski voditelj, Toplice.

XXVIII. Kozjansko učiteljsko društvo. 95. Val. Pulko, nadučitelj, Dobje; 96. Miloš Germovšek, nadučitelj, Pilštanj.

XXIX. Tolminsko učiteljsko društvo. 97. Josip Prijatelj, nadučitelj, Grahovo; 98. Fran Kašca, nadučitelj, Tolmin.

XXX. Učit. društvo za radovljiški okraj. 99. And. Grčar, nadučitelj, Radovljica; 100. Ivan Šega, učitelj, Radovljica; 101. Mihael Salberger, učitelj, Jesenice.

3 društva še niso prijavila delegatov.

Na mnogobrojno in veselo snidenje v Šoštanju!

Vodstvo »Zaveze«.

Odbor „Dežel. slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ je imel dne 29. aprila t. l. svojo drugo sejo. Gosp. predsednik Juraj Režek pozdravi v polnem številu zbrane odbornike ter se spominja s toplimi besedami umrlega tovariša Josipa Travnja, ki se je spomnil v svoji oporoki tudi našega društva; zato naj mu bo blag spomin! V znak sožalja so odborniki vstali. — Zaradi pri obnem zborovanju sprejetega predloga, da naj se na deški šoli v Novem mestu nastavijo izprašani učitelji, se sklene takoj pozvedovati pri veščakih, kake korake je storiti in potem vložiti prošnjo na dež. zbor, kadar bo zboroval. — Prošnja, da bi se učiteljstvo brezplačno zdravilo v deželni bolnici, kar je že uvedeno v drugih kronovinah, se bo takoj vložila, ko bo poročevalec doposlal obljubljene date. — Delegatom k »Zavezinemu« zborovanju v Šoštanju so bili izvoljeni tovariši: Bernot Ivan, Furlan Jakob, Likar Janko in Režek Juraj. — Namesto venca tovarišu Travnju se sklene dati 20 K za konvikt. — O novem šolskem učnem redu, kolikor se tiče nam škodljivih določb, bo poročal tov. Janko Likar pri »Ljubljanskem učiteljskem društvu« in potem tudi pri »Zavezinem« zborovanju. Zaradi te točke naj ima odbor še eno sejo pred »Zavezinim« zborovanjem. Neki odbornik

vpraša, kakšno naj bo stališče našega društva nasproti tovarišicam, ker one nastopajo popolnoma le zase in ne z nami. Omenilo se je, da so one delovale popolnoma na svojo roko takrat, ko smo prosili za enako izboljšanje našega in njih gmotnega stanja. Tako ne more več biti. O tem naj se premišluje; pri prihodnjem običnem zborovanju naj se pa nastopi javno, da se ta zadeva uredi. Ker ni bilo drugih predlogov, je predsednik zaključil sejo.

Pedagoško društvo. Novo izvoljeno vodstvo »Pedagoškega društva« je imelo dne 15. t. m. sejo, v kateri se je odbor sestavil tako-le: Karel Humek, strokovni učitelj, predsednik, Ivan Rupnik, nadučitelj, predsedn. namestnik in tajnik, Pavla Zirerjeva, učiteljica, blagajnica, Flor. Rosman, učitelj, Ana Romihova, učiteljica, Mar. Bavdekova, učiteljica, odborniki.

Postojnsko učiteljsko društvo je imelo svoj redni občni zbor dne 6. maja 1906., ki se ga je udeležilo 34 učiteljev in učiteljic. Zborovanje so počastili s posetom gg. okr. šol. nadzornik I. Thuma, častna člana J. Dimnik in M. Zarnik ter na posebno prošnjo društvenega predsedništva g. Suher, profesor risanja iz Ljubljane. Ob 11. uri otvori g. predsednik Dragotin Česnik občni zbor s presrčnim pozdravom do vseh navzočih ter podeli besedo tajniku g. Rudolfu Horvatu, ki poroča o društvenem delovanju v preteklem letu. Iz njegovega poročila doznamo, da je imelo naše društvo v l. 1905. 1 redni in 1 izredni občni zbor ter 2 odborovi seji. Društvenikov je 57 rednih, 3 častni in 2 podporna. Zaradi prenovljenih pravil se je osnovala v Vipavi podružnica našega društva za vipavski sod. okraj. Podružnični odbor je: predsednik g. A. Skala, tajnica gđc. M. Borštner in blagajnik g. F. Mercina. Društvo je postavilo lansko leto tudi nagrobni spomenik rajnemu učitelju F. Grosu v Matenji vasi. Statistika naročnikov »Zavezinih« listov za postojnski okraj je sledeča: »Popotnika« ima 6 učiteljev, 3 učiteljice, 16 šol in okrajna knjižnica; brez slovenskega pedagoškega lista je torej 26 šol, kar se mora pač javno ožigosati, ker je to vendarle prevelika nemarnost. Na »Učit. Tovariša« je naročenih 30 učiteljev, to je okoli 71% in 12 učiteljic ali 38%, kar je menda tudi premalo. »Zvonček« dobiva od 42 šol le 32. Gosp. tajnik izraža željo, da se to žalostno stanje obrne do prihodnjega leta na bolje. Njegovo poročilo se na to sprejme brez ugovora. — Za njim poroča g. blagajnik A. Skala o društvenem denarnem stanju, ki je prav zadovoljivo, ter se po pregledu računov soglasno odobri. — Za tem nastopi g. učitelj A. Stritar, ki prebere svoj referat o »slikanju v ljudski šoli«. Njegovo poročilo je bilo vzorno in prav praktično sestavljeno, kar je priznal tudi navzoči profesor risanja g. Suher, ki je potem razkazoval mnogo najraznovrstnejših risb ljubljanskih šol ter na podlagi teh razlagal risanje in slikanje po naravi v ljudski šoli. Učiteljstvo je opozoril zlasti na to, da pri slikanju ne napravimo najprej kontur — kakor je bilo doslej vobče navadno — temveč začenjamo vselej v sredi ter nadaljujemo proti robu. Sploh je bilo njegovo predavanje jako temeljito in zanimivo, le žal, da je bil čas tako pičlo odmerjen. — Na to prečita g. nadučitelj Rudolf Horvat svoje poročilo o »razdeljenem in nerazdeljenem času pouka«, ki je vprav sedaj na dnevnem redu. Poroč. priporoča uvedbo nerazdeljenega časa pouka, ker nam nudi ta zlasti sledeče koristi: 1. zdravstvene, 2. pedagoške, 3. gospodarske in 4. etiške. Ker pa smatra večina zborovalcev vso zadevo za prenzrelo, sklene se sklicati še en izreden občni zbor, ki naj se pri njem posvetuje in končno definitivno sklene o tej točki. — Dalje se izvoli na predlog g. Kalana z vzklikom dosedanji odbor, ki je sledeči: predsednik gosp. Dragotin Česnik, podpredsednik g. F. Mercina, tajnik g. Rud. Horvat, njegova namestnica gđc. Marica Dovgan, blagajnik g. A. Skala, pevovodja g. F. Juvanec, njegov namestnik g. F. Verbič. Omenjam, da je hotel g. Horvat izstopiti iz odbora v prilog kateri učiteljici; ker pa na predsednikovo vprašanje navzoče gđc. kolegije niso reflektirale na nobeno odborniško mesto, je ostal stari odbor neizpremenjen. Za delegate so bili na to izvoljeni 4 gg. učitelji in 2 gđc. učiteljici ter 2 namestnika. Pri točki »razno« se oglasi g. nadučitelj Horvat, ki predlaga,

da naj vloži društveno predsedništvo utemeljeno prošnjo na okrajni šolski svet, da bi ta vsem krajnim šolskim svetom ukazal izročiti vsakoletni proračunjeni znesek za šol. knjižnico, tiskovine, papir in tinto šolskim voditeljem, ki naj potem sami nakupijo vse potrebno ter ob sklepu leta predložijo tozadevne potrjene račune. Predlog se soglasno sprejme. Končno še predlaga isti predlagatelj, da izreci občni zbor gospodu tovarišu E. Ganglu za njegovo požrtvovalno in nepristransko urejevanje »U. T.« zahvalo in zaupanje, kar se sprejme z viharnim navdušenjem z vsemi proti enemu učiteljičinemu glasu. Na to se g. predsednik prav topla zahvali poročevalcem zlasti g. profesorju Suherju, ki se ni strašil ne daljne poti in ne stroškov, ter zaključi občni zbor s »Slava«-klici na presvetlega cesarja, čemur se vse zbrano učiteljstvo navdušeno odzove.

Štajersko.

Učit. društvo za ptujski okraj priredi v četrtek dne 7. junija t. l. izlet v Št. Lovrenc na Dr. p. s sledečim vzporedom: I. Ogleđovanje novo urejene mlekarne, velike trtnice i. t. d. II. Zborovanje ob 1/2 11. uri dop. v tamošnji šoli: a) Zapisnik. b) Dopisi. c) Razgovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih. (Gospode referente prosim, naj pripravijo referate za zborovanje.) d) Slučajnosti. III. Skupni obed — kovert stane 1 K 60 h — ob 1. uri popoldne. IV. Prosta zabava, petje, godba. Kdor se hoče udeležiti obeda in želi brezplačen voz s postaje, naj blagovoli naznaniti šol. vod. v Št. Lovrencu, oz. poslati obednino do 1. junija. Odhod iz Ptuja z vlakom ob 7.22, s kolesi ob 7. uri zjutraj. Spoštovane tovarišice, cenjeni tovariši, ne ostanite doma! Vsi na krov! P. n. podporne in redne člane ter vse šolske prijatelje na ta izlet vljudno vabi

Kopič, preds.

Savinsko učit. društvo je zborovalo dne 3. majnika v Letušu. Udeležba je bila izborna, zakaj zbrali smo se skoro polnoštevilno. Društvo je izgubilo tovariša Pustiška, ki je premeščen v Svetino pri Celju, na novo pa je pristopil društvu g. Gosak iz Št. Jurja. Na občnem zboru je bil izvoljen stari odbor, namreč: predsednik: g. Farčnik; podpredsednik: g. Meglič; tajnik: g. Karničnik in blagajnik: g. Pečar. Blagajnica kaže še precej prebitka. Pogovarjali smo se tudi o razdeljenem in nerazdeljenem pouku. Prišli smo do zaključka, da bi ostal i nadalje razdeljen pouk, le za najhujše vročine naj bi bil pouk nerazdeljen. Predavanje g. Megliča o »delovanju učitelja zunaj šole« je bilo skrbno in marljivo sestavljeno. Predavanju je sledilo burno ploskanje. Zborovanja »Zaveze« se udeleži naše društvo korporativno. Ker smo plačali pokroviteljstvo »Učit. konv.«, smo izvolili v odbor za zgradbo »Učit. konv.« g. R. Vrabla. Prihodnje zborovanje se vrši dne 12. julija na Gomilskem.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo je zborovalo na Ljubnem dne 6. t. m. V svojem nagovoru pozdravi predsednik navzoče zavedno učiteljstvo, ki se ni ustrašilo bolj slabega vremena ter je prihitelo v lepem številu, zlasti pa pozdravlja o Veliki noči na novo v naš kraj došlo gospico Karolino Hinterlechner, a istotako g. M. Sotlarja, oba na Ljubnem. Po prečitaniu in odobrenju zapisnika prejšnjega zborovanja predava gosp. Ivan Klemenčič obširno in jedrnato o temi »Učiteljevo delovanje izven šole«. Sprejele so se tozadevne teze, ki so se poslale vodstvu »Zaveze«. Izmed teh omenjam kratko vsebino. Učitelj bodi tudi izven šole učitelj. — Najrajši naj zahaja med svoje tovariše. — V občevanju z neučitelji bodi vedno previden. — Drži se vedno zakonitih potov! — Opravljaj razven šolskih opravil le taka, ki ugledu ne škodujejo. — Med ljudstvom naj deluje za gospodarske reči, — i. t. d. Glede nerazdeljenega in razdeljenega pouka se je sprejelo: Učiteljsko društvo gornjegrajsko je pri svojem zborovanju dne 6. maja 1906 sklenilo: 1. Mi pripoznavamo v principu higijeniške, pedagoške, socialne in etiške koristi nerazdeljenega časa pouka. 2. Za naš okraj bi bilo primerno, da se nerazdeljen pouk uvede v poletnem tečaju, v pozimskem pa ostani razdeljen. Gleda naj pa se na to, da se pozimi uvede povsod šolarska kuhinja. 3. Ker pri nerazdeljenem času pouka traja ta le

do poldneva in so popoldnevi prosti šole, zato naj odpade oproščanje čez poletje. 4. Pouk v poletnem času traja od 7. do 11., 12., oziroma do $\frac{1}{2}$ 1. ure. 5. Naj se deluje na to, da se za poizkušnjo uvede tak način pouka za prihodnje šolsko leto. 6. Ker ni dolžnost šole skrbeti samo za duševni razvoj učencem, temveč tudi za pravilni telesni, moramo gledati na to, da se v tem smislu tudi stori vse potrebno in ravno z ozirom na to bi bil nerazdeljen čas pouka največje važnosti. Vsi stavki so se sprejeli soglasno. Glede počitnic v našem okraju bi bilo najboljšo, da se uvede enotno, n. pr. od 15. avgusta do 15. oktobra, še boljše pa bi bilo od 1. avgusta do 1. oktobra. Zastopnik učiteljstva pri okr. šol. svetu naj v tem smislu postopa. Nadalje se sklene, da se letos ob priliki uradne skupščine ne vrši koncert za »Uč. konvikt« kakor lani, pač pa naj vsak učitelj našega okraja ob isti priliki da najmanj polno krono v namen naše pokroviteljnine za konvikt. Prihodnje zborovanje se vrši dne 28. junija t. l. v Lučah. Od tam se priredi poučno potovanje v Logarsko dolino, oziroma na planine. O Binkoštih gremo vsi v Šoštanj.

Slovenjegraško učiteljsko društvo je zborovalo dne 10. maja v prijaznem št. lju pod Turjakom. Udeležba je bila sicer nekoliko boljše kakor v prejšnjih dveh zborovanjih, a lahko bi bila še povoljnija, posebno z ozirom na majnikov izlet, ki ga je društvo ta dan priredilo. Sicer nas je plašilo vreme že prej ves teden, a baš ta dan nam je »Jupiter pluvius« milostno prizanesel. Tov. predsednik v svojem nagovoru presrečno pozdravlja navzoče izletnike, posebno pa še navzočega gosta, tov. Ciglerja, nadučitelja v št. Florjanu v Doliču, ki je prihitel k nam iz sosednega konjiškega okraja. Nato prečita »Zavezin« dopis, tičoč se onih tvrdk, ki se priporočajo v naročitev šolskih potrebščin.

Glede glavnih šolskih počitnic, trajajočih v tekočem šolskem letu dva meseca, in o času, ki bi se naj določil zanje, so bila mnenja skraja nekoliko različna. Tov. predsednik predvsem poudarja, da niso počitnice uvedene učitelju na ljubo, ampak učencem in ljudstvu, ki je pri nas izvečine kmetiško. Vprašajmo pa našega kmeta, kdaj potrebuje otroke najbolj doma. Vsekakor največ pri spravljanju poljskih pridelkov in posebno pa še za pašo v jeseni v mesecih septembru in oktobru. Predlaga torej, da delujemo vzajemno vsi na to, naj bi se v našem šolskem okraju določile počitnice od 1. septembra do 1. novembra. Tovariš Šalamun meni, da bi bile za nas in učence ugodnejše počitnice o času največje vročine, a ker v tem času kmet ne potrebuje svojih otrok tako nujno kakor v jeseni, se tudi on strinja s predlogom predsednikovim.

Tov. Judnič pa je mnenja, naj bi se glavne šolske počitnice delile v dva roka, sicer 14 dni o Veliki noči, ostalih šest tednov pa naj ostane kakor dosedaj od 15. septembra do 1. novembra za one šole, ki pričenejo šolsko leto o Veliki noči. Podaljšane velikonočne počitnice bi bile ugodnejše za šolske voditelje v svrhu v tem času vršečega se šolskega popisovanja. V debato posežejo tudi drugi društveniki, ki pa so vsi edini v tem, naj se določijo povsod za vse šole našega šolskega okraja enake šolske počitnice. Po daljšem razmotrivanju je bil predsednikov nato glaseči se predlog soglasno sprejet: Vsi šolski voditelji naj vplivajo na krajne šolske svete, oziroma domače učiteljske konference, da se izjavijo za počitnice v prej omenjenem roku, a šolsko leto pa naj se prične za vse šole v našem okraju brez izjeme s 1. novembrom.

Nato da g. predsednik besedo poročevalcu 3. točke dnevnega reda, tov. Šalamunu, ki prečita svoj temeljito sestavljen referat »Kako je poučevati v ljudski šoli računstvo s posebnim ozirom praktičnih zahtev v vsakdanjem življenju?« V začetku svoje razprave omenja gosp. poročevalec mnoge zapreke, med temi omeni tudi naše računice, učne načrte i. dr., ki ovirajo učitelja iz tako obširne snovi, kakor jo zahtevajo učni načrti, podati učencu dovolj trdne podlage v praktičnih zahtevah vsakdanjega življenja. Zato slišimo čestokrat očitania, češ, učenci znajo sicer kaj spretno seštevati, množiti in deliti, a kako jim je rešiti časih najenostavnejši računski primer, za to jim čisto primanjkuje praktične iz-

vežbanosti. V naših računicah se nahaja pač mnogo precej kompliciranih računov, katerih praktična vrednost v življenju pa ima prav malo ali nima večkrat prav nobenega smisla. Ozirati se nam je torej posebno na one račune in uporabne naloge, od katerih vemo, da jih bo učenec v življenju v resnici potreboval bodisi kot rokodelca, obrtnika, kmeta. V mnogih praktičnih primerih razkazuje gosp. poročevalec na šolski deski, kako je učenca dovesti na najlaglji in najpreprostejši način do končnega smotra. Po eno uro trajajočem, jako zanimivem poročilu, se razvije o predmetu živahna debata, v katero zlasti posežejo tov. predsednik, Peitler, Judnič, Rozman, Trobej i. dr. Predsednik poudarja, da nam je poročevalec podal prav izborno sliko praktičnega računanja na podlagi razvijajoče se metode, a vendar ne smemo pri tem popolnoma prezreti tudi formalnega namena v računanju. Poročevalec je žel za svoje predavanje obče priznanje in zahvalo vseh navzočih.

Prihodnje zborovanje se nato določi v mesecu juliju.

Po zborovanju, trajajočem do ene popoldne, se je razvila v Hoferjevi gostilnici kaj živahna zabava. Vrstila se je napitnica za napitnico, izmed katerih naj omenim le oni tov. Vrečku kot dičnemu društvenemu predsedniku in tov. Trobeju kot starosti učiteljstva v našem okraju. Društvu je nanovo pristopil najbližji naš sosed tov. Cigler iz št. Florjana. Živel! Tako je bil ta dan, lahko rečemo, popolnoma naš. Presrečna hvala pa tudi gostoljubni gospe soprogi domačega g. nadučitelja za preprijazen sprejem izletnikov!

M.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 10. maja t. l. pri navadno »dobri« udeležbi. Posebno mnogo tovarišic je bilo navzočih, namreč toliko kolikor je sv. zakramentov. Po navadnem pozdravu predsednikovem se prečitajo dopisi, in sicer: a) tovariš Flerè Pavel odloži tajništvo, ker so baje škodovala njegova poročila o zborovanjih učiteljstvu (?), b) profesor dr. Bezjak naznanja, da ne more svojega predavanja nadaljevati pri današnjem zborovanju, ampak ga bo pri prihodnjem, ker predava danes pri skupnem zborovanju in izletu ormoškega in ljutomerskega učit. društva, c) okrajno glavarstvo zahteva, kakor vsako leto, drnštveni izkaz, č) okrajni šolski svet ptujski se obrača do društva, naj se izreče glede podaljšanja velikih počitnic. Nato je predaval g. Šorn »Kako se ima ozir jemati na otrokovo individualnost pri pouku in vzgoji?« Delegatom za letošnjo zborovanje v Šoštanju sta izvoljena gosp. Pesek — Naraplje in gdč. Duller — Sv. Vid. Glede velikih počitnic se izreče društvo za čas od 15. julija do 15. septembra. Letos bomo izleteli k Sv. Lovrencu na Drav. polju dne 7. junija. Tovariš Gorup — Polenšak predlaga, naj pristopi društvo učiteljskemu konviktu in naj se izterjajo stari dolgovi (članarine) z odvetnikom. Se ne sprejme. Na veselo snidenje v četrtek, dne 7. junija t. l. pri Sv. Lovrencu na Drav. polju!

—nič.

Skupno zborovanje ljutomerskega in ormoškega učiteljskega društva. Dne 10. maja t. l. sta poleteli obe bratski društvi tja v zelene Žerovince k skupnemu zborovanju in majniškemu izletu. Tamkaj sta si podala roko ljutomerski in ormoški tovariš v bratski edinosti in kolegijalni vzajemnosti.

I. Po kratkem oddihu pozdravi predsednik ormošk. učit. društva g. Rajšp zbrane tovariše — nad 50 po številu — z vznesenimi besedami. Opozarja na gibanje v prirodi in navdušuje tudi zborovalce k skupnemu gibanju in združevanju v prid stanovskih interesov. Za njim govori z mladeniško navdušenimi, a krepkimi in jedratimi besedami predsednik ljutom. učit. društva g. Tomažič in kliče: »Maj pridi v naše vrste! Složimo se! Pomladimo se! Vztrajajmo pri skupnem stanovskem delu!«

II. O »razdeljenem in nerazdeljenem pouku« je poročal nadučitelj g. Vauda. Izborna poročila, tuintam jako osoljeno, je bilo sprejeto z odobravanjem. Poznalo se mu je, da je produkt dolgoletne prakse. Izzvalo je mnogo debate. Zbrano učiteljstvo se je v principu izreklo za nerazdeljeni pouk.

III. Nadučitelj g. Rajšp je poročal o »Učiteljevem delovanju izven šole.« Poudarjal je vzvišeno idealno stališče, ki

ga zavzemaj učitelj tudi izven šole; s tega stališča je poročevalec izvajal navodila, po katerih deluj učitelj med ljudstvom. — Velezanimivo je bilo debatiranje po končanem govoru. Dvignil se je v opozicijo idealnemu naziranju učiteljskega realista. Bičal je, kako se časih učitelju, ki deluje z nesebičnimi nameni — saj učiteljevo delovanje izven šole skoro drugačno ne more biti — mečejo polena pod noge. Pri takem postopanju ginejo najboljši ideali. Dolgotrajna debata se je zaključila brez končne enotnosti, ki je seveda pri subjektivnem naziranju tega predmeta absolutno nemogoča.

IV. Tekom debate je došel šol. svetnik dr. Bezjak iz Maribora. Predsednik g. Rajšp ga pozdravi v iskrenih besedah in mu čestita k njegovemu imenovanju šolskim svetnikom. — Nato nastopi g. nadzornik sam s predavanjem o »Kernovi teoriji o stavku in njenem pomenu za stavkovo analizo«. S svojim simpatičnim nastopom, polno donečim organom in strokovnjaškimi izvajanjem si je hipoma pridobil zase poslušalstvo, ki je napeto sledilo zanimivemu in praktičnemu predavanju. — O priliki zborovanja je bil izvoljen g. šol. svetnik častnim članom obeh društev.

V. Nato je sledil razgovor o počitnicah. Z ozirom na zaželeno mnenje učiteljstva od strani dež. šol. sveta se izreče to za dobo od 15. julija do 15. sept. — Volijo se delegati za ljutomersko in ormoško učiteljsko društvo k zborovanju »Zaveze« v Šoštanj.

Konec zborovanja je bil ob 1/2. — Sledil je skupni obed pod milim nebom, med pomladnim zelenjem. Čula se je marsikatera navdušena napitnica, Le prehitro je bila ura slovesa, a ločili smo se s klicem: Na snidenje pri skupnem koncertu!

Književnost in umetnost.

Perotninar. I. slovenski ilustrovan mesečnik za umno perotninarstvo s prispevkom za umno rejo vseh malih domačih živali. Urednik in izdajatelj Anton Lehman, Tržič, Gorenjsko. — Tako se imenuje nov strokovni list, ki izhaja prvi dan v mesecu in ki stane na leto 2 K 40 h. — Izmed člankov I. številke omenjamo: »Pomanjkljaji in napake perotninarstva«, »Važnost perotninskega hleva«, »Zgodnja valitev«, »O valjenju sploh«. List prinaša troje podob. Toplo ga priporočamo vsakomur, kdor se bavi s perotninarstvom.

Obrtno računstvo. Spisal H. Podkrajšek. To knjigo je naučno ministrstvo z odlokom z dne 25. aprila 1906, št. 12.548, potrdilo za delovodijske šole, za obrtne nadaljevalne šole, za obrtne strokovne šole in za tečaje za stavbne in umetne obrtnike.

Vestnik.

Korošca ne maramo! S Štajerskega nam pišejo: Zloglasni dr. A. Korošec bi rad šolo in učiteljstvo vtopil v žlici vode. Kdo se še ne spominja nesramnih in neutemeljenih napadov na učiteljski stan, ki jih je prinašal Korošec »Slov. Gospodar« zlasti l. 1900 in 1901? Ta list je namenjen kmetiškem ljudstvu, in namen njegovih napadov na učiteljstvo in šolstvo je, vzeti mu ugled. Naš klic je torej: Proč s Korošcem! Naš kandidat je tovariš nadučitelj Vekoslav Strmšek!

Kako piše „Slovenec“ o učiteljih. Veliki gromovnik Šusteršič je dne 14. t. m. razsajal v Vipavi. Govoril je o oslih, o barabah itd., kakor se spodobi krščanskemu možu. »Slovenec« je napisal o teh finсах dolgo poročilo, kjer govori o učiteljih tako le: »Vse pa je nadkriljeval rejeni gospod nadučitelj Punčuh, ki je v svoji onemogli jezi skakal kakor žoga, ki jo mečejo otroci; njegov tolsti obraz pa se je svetil v vseh mavričnih barvah. Pomagala sta mu učitelja: kozjebrađi vipavski in mlečnozobi slapenski Mrcina. Priporočamo te gospode pristojnim oblastem, da jih za njihovo zaslužno delovanje kmalu primerno nagrade; vipavske starše pa opozarjamo, kakšne fine vzgojitelje ima njihova

mladina. Ti poganjači mislijo, da je njihova prva naloga vzdrževati in razširjati gnjili liberalizem. Kmetje si bodo to že zapomnili in povedali poslancem: Takim ljudem naj bi se plače povišale iz davkov ravno tistih ubogih kmečkih ljudi, zoper katere nastopajo in izkušajo po svoje pomagati, da ti ne pridejo do svojih pravic?« — Kakšno ime zasluži list, ki piše v takem tonu? Ali ga ni s primernimi imeni krstil sam Šusteršič?

„Slovenčeva“ sirovost se zrcali v vsi nagoti tudi iz te-le notice: »Koliko se je trudil Jelenc, da bi splezal na lib. lestvici na vrh! Hodil je po liberalnih shodih razbijat, dal se je liberalni stranki imeti za norca, ko je kandidiral v peti kuriji in tako žalostno propadel, povsod je renomiral s svojim liberalizmom in zabavljat čez klerikalce, kar se je dalo. Cel učiteljski stan je kompromitiral s svojo »Zavezo« in nosi odgovornost za kozle, ki jih streljajo po njegovem zgledu liberalni učitelji po deželi, ki so v Jelencu videli svoj sijajni zgled, kako se pride naprej. Oborožen s temi zaslugami, je Jelenc prosil za mesto ravnatelja meščanske šole v Postojni. Pa se je uračunal, kajti v kljub vsemu liberalnemu napenjanju je propadel. Neki postojnski »naprednaki« vsled tega pretakajo krokodilove solze v »Narodu« in groze s strašnimi posledicami, a mi Postojnce lahko potolažimo, kajti Jelenc je v Ljubljani eden izmed slabših učiteljev in ni prav nobena nesreča za Postojno, če ni postal tam ravnatelj. Za Jelencu samega in za učiteljstvo sploh pa utegne biti ta dogodek poučen in koristen. Tudi dr. Tavčar je posvetil svojemu Jelencu solzico sožalja in mu zatrjuje, da so štirje člani deželnega šol. sveta glasovali zanj. Mi ne vemo, koliko je na tem resnice, ker nam uradne tajnosti c. kr. deželnega šolskega sveta niso tako znane, kakor dr. Tavčarju, vendar dvomimo, da bi ta dokaz liberalne impotence Jelencu posebno potolažil. Torej odslej, Jelenc et consortes — pamet!« — Kakšen učitelj je Jelenc, o tem imajo sodbo šolske oblasti, ne pa idijoti, ki se zbirajo okrog klerikalnega časopisja! Ti ne znajo nič družega, nego denuncirati in krasti čast poštenemu, vestnemu in izbornemu učitelju! Sram jih bodi! Jelenc je res sijajen zgled vzornega in nesebičnega učitelja, ki se izpostavlja za pravice svojega stanu. Zato ga »Slovenčeve« sirovosti ne morejo žaliti, ker zbuja samo zaničevanje. Kako mislimo o Jelencu, mu bomo že povedali v Šoštanj. Tja naj pride umazani pisun, če hoče videti, kako ceni učiteljstvo svoje može!

V koncertu „Glasbene Matice“, ki se je vršil predzadnjo soboto v Ljubljani, so izvajali tudi našega tovariša E. Adamiča moški zbor »Franica«. Lepa skladba je izredno ugajala, kakor pišeta »Slovenski Narod« in »Laibacher Zeitung«. »Slovenec« je pa to skladbo v svoji »strokovni« oceni popolnoma prezrl zato, ker jo je napisal učitelj. Vkljub temu ne izgube Adamičeve skladbe prav nič na svoji umetniški vrednosti. Zapisali smo te vrstice samo zategadelj, da dokažemo verodostojnost in objektivnost »Slovenčevih« pismarjev!

Meščanska šola v Postojni. Ker smo glede imenovanja ravnatelja tej šoli v zadnji številki prijavi dve notici iz »Slov. Naroda«, priobčujemo resnici na ljubo danes še tretjo vest, objavljeno v 113. številki istega lista: »V ponedeljkovo številko »Slov. Naroda« je nekdo vtihotapil notico o imenovanju ravnatelja na meščanski šoli v Postojni prav tako, kakor zleže kukavica svoja jajca v tuja gnezda. Notica je nele neumestna, ona je tudi od kraja do konca neresnična. Namen notice je za vsakega, ki naše razmere pozna, prozoren. Postojna ni ne ogorčena in tudi ne razburjena; ravno nasprotno je res. Zadovoljni smo, da smo po preteku petih let dospeli tako daleč, da je dobila naša meščanska šola svojega ravnatelja. Postojnčani smo si želeli vzorne meščanske šole, ki bi naj jo vodil mož strokovnjak, ki bi imel vse potrebne sposobnosti in ki bi pridobil novi šoli ugled in veljavo. Želeli smo si tudi, da bodi novoimenovani ravnatelj istega političnega mišljenja kakor ogromna večina postojnskega prebivalstva, kar je čisto naravno. Ko smo dobili zagotovilo, da prideta v poštev le prosilca gg. Jelenc in Brinar, smo mirno pričakovali imenovanja, ker smo